СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 241. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, вівторок, 10-го грудня 1946. No. 241. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, December 10, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. — 4-0807. Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ШАХТЯРІ ВЕРТАЮТЬСЯ ДО ПРАЦІ ПІСЛЯ СТРАЙКУ

Сімнацятьденний страйк шахтярів мягкого вугілля теоретично покінчився в суботу 7 грудня, коли то предсідник майнерської юнії оприлюднив перед газетними репортерами лист, який він вислав до відділів майнерської юнії, щоб вони негайно стали до праці на підставі дотеперішнього контракту. Які були спонуки цього несподіваного кроку, певно не знати, одначе Луіс заявив, що він хоче в такий спосіб звільнити Найвищий Суд Злучених Держав від натиску при вирішуванні його відклику від присуду дистриктового федерального суду. Апель до Найвищого Суду на пропозицію уряду перед окружний апеляційний федеральний суд, до якого відклик був внесений у четвер 5 грудня.

У понеділок 9 грудня почали вертатися до праці в копальнях 400,000 вуглекопів, одначе не всі могли станути до праці цього дня, бо деякі закопи потребують віднови апарату перед отворенням.

Втрати поодиноких вуглекопів.

Страйк відкликав Луіс односторонно, так як він його односторонно заповів. Вуглекопи не дістали ніякої підвишки ані обіцянки за підвишку. Наказ Луіса каже, що вуглекопи мають працювати до 1 квітня 1947. На підставі звітів з осередка копалень мягкого вугілля, тобто з Питсбурга, в Пенсилвенії обчисляють, що втрати поодиноких шахтярів ізза страйків в теперішньому році виносять по $682. Нехіть до останнього страйку було слідно майже серед усіх вуглекопів, бо вони ще не відбили собі втрат після страйку, який покінчився щойно в травні біжучого року.

Поворот краю до нормального життя.

Зараз після відкликання страйку Луісом уряд видав розпорядки в справі звільнення деяких управильнень вчасі страйку. У першу чергу уряд дальше затримав контролю над видаванням припасів мягкого вугілля, одначе залізничі підприємства проголосили поворот до нормального руху. Таксамо міста повідкликали обмеження в справі уживання електричного світла. Поштовий уряд приймає знову до пересилки пакунки понад пять фунтів ваги. Промислові підприємства, головно залізні гути і фабрики авт, які були припинили частинно працю, повертають до нормального стану, приймаючи назад тисячі робітників до праці.

ЗАГАЛЬНЕ ДОМАГАННЯ ПІДВИШКИ ПЛАТНІ.

Із капітуляцією Л. Луіса в майнерськім страйку провідну ролю в змаганнях за підвишку робітничих платень перебере Конгрес Промислових Організацій і його голова Филип Морей, як про це звідомляють з Питсбурга, де находиться осередок сталевої промисловості. Це прийде Мореєві тим лекше, що він є головою юнії сталевих робітників. Теж і текстильна промисловість домагається загальної підвишки. Про такі справи буде говорити Морей вчасі пресової конференції, яку він скликав на середу до Вашингтону. — З Дітройту наспіли вісті, що після покінчення вугляного страйку лекше буде робітникам в автомобілевій індустрії домагатися підвишки платні. В засаді ця підвишка мала б виносити по $2 денно, або по 25 центів на годину, значить платня в автомобілевій індустрії зросла б до $1.55 на годину, або з $10.40 на $12.40 денно.

НОВЕ РОБІТНИЧЕ ЗАКОНОДАВСТВО В КОНҐРЕСІ.

Серед законодавців панує погляд, що після усмирення Луіса можна буде тверезо обговорити поправки до робітничих законів, які остаються тепер всилі. Загально панує переконання, що юнії повинні перебрати на себе більшу відповідальність за робітничі рухи. Прибічники президента Трумана виявляють думку, що адміністрація буде впливати на конгрес в напрямі „стриманого" тону в дебаті над новими законами.

КОМІТЕТ ДЛЯ ПІДТРИМКИ КОНҐРЕСУ.

У Вашингтоні створили організацію з 38 визначних представників журналізму, господарства, робітництва і бизнесу для підтримки конгресу в його праці. Організація є обопартійна, а її головою є промисловець з Клівленду, Роберт Гелер.

СІО З НЮ ДЖЕРЗІ В КАМПАНІЇ ПРОТИ КОМУНІСТІВ.

На закінченні конвенції Ради Промислової юнії стейту Ню Джерзі, приналежної до конгресу промислових Організацій, перейшла резолюція 1,055 голосами проти 321, щоб розпочати безоглядну боротьбу з комунізмом. Прихильники резолюції викрикували на адресу противників: „Вибирайтеся до Росії".

Америка не буде давати допомоги в харчах і життевих матеріялах для держав, які втримують великі армії

Два дні перед засіданням ради УНРРА проголосив діючий секретар стейту Дін Ачесон у неділю, 8. грудня, засади, якими буде уряд Злучених Держав руководитися при роздаванні життевих допомог в наступному році, коли то УНРРА покінчить свою діяльність. У першу чергу допомога піде лише до таких держав, які викажуть, що вони справді допомоги потребують. Прохання за допомогу мають держави внести через секретаріят Обєднаних Держав. Держави, які дістануть допомогу, не будуть могти вживати її на піддержку своїх прихильників або через відмову допомогти карати своїх політичних противників. Над розділеними грошевими і матеріяльними допомогами уряд і конгрес Злучених Держав матиме контролю. А головна постанова, як виглядае, звернена проти Советів, є ця, що „нарід Злучених Держав рішений не висилати безплатно харчів, вантажних авт, тракторів і інших матеріялів до країв, які відривають своїх людей і засоби від продукції життевих конечностей, яких вони саме домагаються як дарунку в допомогу". Цей уступ у промові Ачесона вияснюють коментатори, як заяву, що Америка не дасть допомоги краям, які розбудовують армію, а жадають допомоги для решти населення. У промові находиться теж заява, що Америка не думає „грати політику з харчами", а є там теж докір, що серед урядовців УНРРА було повно політики.

ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР МІЖ АРҐЕНТИНОЮ І ЧІЛЕ.

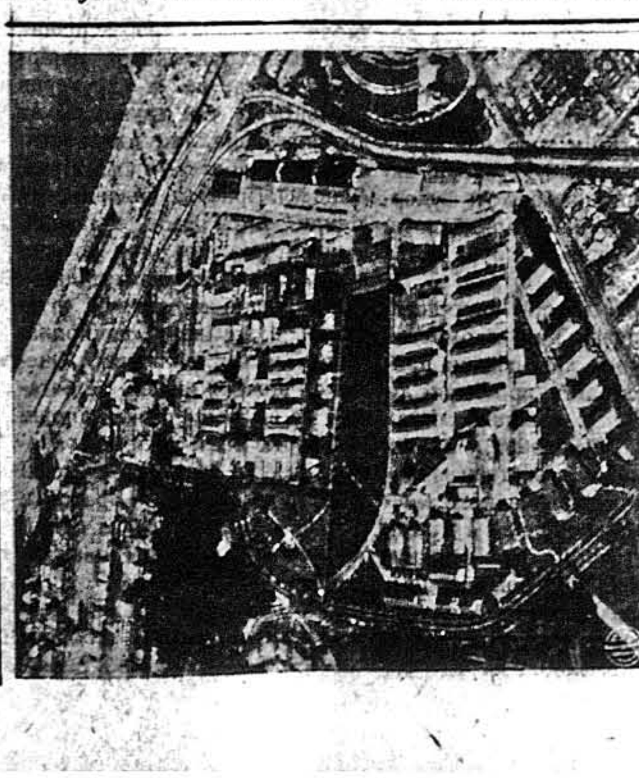
Уряд президента Перона в Арґентині приготовив торговельний договір з урядом сусідної республики Чіле в справі виміни товарів. Арґентина надіеться дістати з Чіле мінерали, як вугілля й нафту, якої їй недостае. Взаміну Арґентина має постачати населенню Чіле мяса й інших харчів. Чіле це гористий край, тому їй недостае харчових продуктів.

Українські визвольні змагання та положення України в Советському Союзі в насвітленні американського автора

Нюйорський „Геральд Трибюн" з 7-го грудня надрукував довшу статтю Гаррі Шварца про положення різних національностей в Советському Союзі, насамперед України. Вже в підзаголовку статті автор стверджує, що „Малим народам" — в знаках наведення — дозволяється говорити їхньою мовою ,але правдива свобода не існуе. Автор досить основно демаскуе відому большевицьку ехидність, насамперед в міжнародній політиці, де своїми гаслами про права та рівність всіх народів і осіб здобуває собі прихильників, але сам Советський Союз в себе дома є найбільш яскравим запереченням взагалі всякої свободи. Автор наводить приклади зі советської диктатури та національного поневолення в Советах і твердить, що це власне бажання і надії здобути собі свободу були заставили деяких українців, грузинів, азербайджанців, татарів та інші соціональності боротися навіть в рядах німецької армії проти Советів. На закінчення автор довше зупиняеться над політичними аспіраціями українців та над українськими визвольними змаганнями, де ці змагання е найбільш наявні. Він твердить, що боротьба українського народу за державну незалежність ведеться вже від століть, а протягом останніх двох років Москва мусіла „вичистити" більше ніж половину навіть самих місцевих керівників комуністичної партії в Україні за їх симпатії та ухили в користь „буржуазного націоналізму" та українських визвольних змагань. Те саме сталося з українськими письменниками та вченими. В дальшому автор стверджує на підставі інформацій зі Советського Союзу та з Польщі, що українці ще й сьогодні продовжують збройну боротьбу за визволення.

СПРАВА СКИТАЛЬНИКІВ В О. Д.; ВІДКИНЕНО СОВЄТСЬКЕ ДОМАГАННЯ КОНТРОЛІ ТАБОРІВ.

Соціяльний, гуманітарний і культурний комітет Загального Зібрання О.Д. відкинув більшістю 20 голосів проти 9 советське домагання, щоби до таборів скитальців та переміщених осіб в Европі вислати окрему комісію, завданням якої було б провірити відносини в таборах. Советську пропозицію відкинено після промови пані Елеонор Рузвелт, яка виступила в обороні скитальців та виказала безпідставність советських домагань. Советські представники та їх сателіти повторяли відомі вже з їх попередніх виступів обвинувачення проти скитальців, закидуючи теж окупаційним властям в Німеччині та деяким урядам, напр. французькому, що вони діють проти репатріяції переміщених осіб. Пані Рузвелт виказала безпідставність советських обвинувачень, що в таборах ведеться пропаганда проти репатріяції, бо вся таборова преса і література е під контролею окупаційних властей, які строго перестерігають, щоб така пропаганда не велася. Вона теж заявила, що годі було б зрозуміти, чому французький уряд мав би не хотіти допомагати в репетріяції тих, що хотять вернутися, як він вже досі допоміг в репатріяції біля міліона советських громадян, біля 600,000 поляків та 100,000 югославян. В червні ц. р. советський уряд — заявила пані Рузвелт — представив американському командантові в Німеччині листу організацій скитальців, які діють проти репатріяції, але після основної провірки протягом літа, в жовтні повідомлено советського команданта, що тільки в одній інстанції можна було зідентифікувати деякі організації. На советські закиди, що в таборах находиться багато зрадників і колабораціоністів, пані Рузвелт домагалася доказів на ідентичність тих осіб та їх вчинків.

ЧИ СТАНЕ ОСІДКОМ ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ? Так питають тепер про Презідіо в Сан Франсиско, якого вид, що є на картині, знято з літака. Американський уряд згодився відступити місце й забудовання даром, але мабуть осідбок О.Д. таки буде на сході, по всякій правдоподібності в місті Филаделфії, але й Ню Йорк покищо не виключений.

ОСТАННІЙ ТИЖДЕНЬ НАРАД ВЕЛИКОЇ ЧВІРКИ

Рада закордонних міністрів Чотирьох Потуг продовжує свої наради в справі ухвалених Паризькою Конференцією мирових договорів з Італією, Мадярщиною, Румунією, Болгарією та Фінляндією. Після компромісів між Советським Союзом та західними демократіями устaлено вже підставові пункти цих договорів і є можливість, що наради в цій справі закінчаться протягом цего тижня, повідомляють з Волдорф-Асторія. Починаються вступні наради над мировим договором з Німеччиною. Секретар стейту Бирнс запропонував драстичну редукцію американських, британських і советських окупаційних сил в Европі.

В ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВАХ.

Поодинокі комітети Загального Зібрання О. Д. продовжують свої наради над численними справами. Комітет політики і безпеки прийняв австралійську пропозицію, в якій висловлюється надію, що великодержави будуть „розсудливо" користуватись своїм правом вета в Раді Безпеки. Відповідний підкомітет прийняв пропозицію, яка взиває членів О. Д. до зірвання дипломатичних та господарських зносин з урядом ген. Франка в Еспанії. Советську Білорусь вибрано членом Соціяльної та Економічної Ради.

АМЕРИКА НЕ ЗІРВЕ ВЗАЄМИН З ЕСПАНІЄЮ.

Американський представник до О. Д. сенатор Там Конелі заявив, що Америка не зірве своїх взаємин з Еспанією, хочби це навіть ухвалило Загальне Зібрання О. Д. В самій Еспанії відбуваються всілякі демонстрації, правдоподібно інспіровані урядом, які мали б виказати єдність еспанського народу з урядом генерала Франка та протестують проти встрявання в еспанські внутрішні справи.

ГРЕЦЬКЕ ЗАЖАЛЕННЯ В О.Д.

До Ню Йорку прилетів грецький премієр Тсальдаріс, щоб поперти зажалення свого уряду проти Альбанії, Югославії і Болгарії за організацію і піддержування комуністичних заворушень в Північній Греції. Він відбув у цій справі ряд конференцій з американськими та іншими державними мужами.

Підчас одних нарад на цю тему помер нагло на удар серця грецький амбасадор до Злучених Держав Сімон Діямонтополос. Комуністичні заворушення в Греції прибирають щораз грізніших форм, перетворюючись у справжню війну та загрожуючи поважними міжнародніми комплікаціями.

ІТАЛІЙСЬКІ НАДІЇ НА АМЕРИКАНСЬКУ ДОПОМОГУ.

Італійський премієр Альсіде де Ґаспарі виголосив промову в Мадіолані, яка своїм оптимізмом різниться від дотеперішніх заяв італійських державних мужів. Де Ґаспарі, представивши надійно положення в Італії, заявив виразно, що Італія ще декілька років потребуватиме великої допомоги від Злучених Держав Америки.

ЩЕ ПРО АНГЛО-АМЕРИКАНСЬКУ „АНТАНТУ"

В Англії дальше ведуться дебати на тему розмов англійського й американського генеральних штабів. Член британського парламенту К. Цілліякус, один з тих лейбуристських послів, що недавно були розпочали „бунт" в парламенті проти закордонної політики Бевина, виголосив промову в Ліверпулі, називаючи ці розмови „англійсько-американською антантою, базованою на підготовці третьої світової війни проти Советського Союзу". Представник британського уряду повторив ще раз свою заяву з попереднього тижня, називаючи ці обвинувачення „безпідставними".

ІРАНСЬКЕ ПОЛІТИЧНЕ ВОГНИЩЕ.

Політичне положення в Ірані перед виборами та зацікавлення цею справою великодержав, головно Советського Союзу, Америки й Англії, видвигають її знова на чоло міжнародніх подій. Центральний іранський уряд дальше твердо обстоює свої постанови про військову контролю виборів в Азербайджані, а советська преса обвинувачує „імперіялістичні країни" за їх інтервенцію в цій справі. Іранський уряд в останніх днях закрив дві прокомуністичні газети, відомі зі своїх виступів проти Злучених Держав.

НЕ ВИКОНУЮТЬ ПЯТИРІЧКИ.

В советській пресі знова появилися нарікання та обвинувачення на тему не виконування нового пятирічного плану. „Ізвєстія" з 8 грудня стверджують, що напр. план будови житлових домів виконано на цей рік тільки на 31.3 процентів. Плану не виконано теж майже в усіх інших ділянках господарського життя і вину за це звалюється на погану організацію праці, недостаточне використовування машинерії і т. п. Нарікання та обвинувачення в „Ізвєстіях" відносяться насамперед до України, головно до Донбасу,

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницю:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВИТЯГНУТИ ЗІ СТРАЙКУ НАУКУ!

Богу дякувати, що страйк скінчився! Так зареагувало американське громадянство, почувши минулої суботи пополудні, що Джан Л. Луїс, президент Юнайтед Майн Воркерс оф Америка, відкликав проголошений ним мягко-вугільний страйк.

Хто живе в Америці довше й добре приглядається життї цеї країни, той згодом привикне тут до різних надужить на різних ділянках нашого життя, а навіть і до своєрідних диктаторів. Ці, що не знають Америки, побачивши один чи другий екстрем, видають зараз малощо не „присуд смерти" на цілий наш край та його систему, заповідаючи неминучий упадок Америки, чи кінець американської демократії та американському способу життя і думання. Знов ті, що покладаються на американський інстинкт чи загальну опінію, яка тут, скорше чи пізніше, свого досягає, знають, що Америка має свій лік на найбільші кризи та на найбільші свої недомагання. Тільки, що воно звичайно іде в нас дуже поволі, хоч у цьому випадку, коли іде про погамовання Джана Л. Луїса в надуживанні влади, яку йому дала майнерська юнія, пішло досить скоро. Обурена публична опінія піднялась скоро з цілою силою. Уряд не вагався, закон сказав своє слово. Як загальне добро зістало загрожене у дуже великій мірі через бундючність одної особи, себто Джана Л. Луїса, то таки зараз стало ясним, що йому це не піде безкарно.

Вчасі страйку, коли суд покарав Луїса і майнерську юнію, розсудні люди казали, що й найбільша кара — вугілля з землі не добуде, промисловости, що потребує мягкого вугілля, не урухомить і безробітним хліба не дасть. Коли ж тепер страйк відкликано, то треба мати на увазі, що знов репресії проти юнії та позбавлювання робітництва йому належних, слушних прав — добра і спокою нам не принесе. Залякування юній новим реакційним законодавством, про що тепер говориться, тільки скріпить становище юнійних босів, що постійно лякають робітництво такою реакцією, а перед якою вони ніби його хоронять. Суспільність мусить бути забезпечена перед такими „босами", звідки вони не походили б, що хочуть стояти вище добра загалу, публичної опінії й державної влади. Але робітнича, слушна справа не повинна на цьому потерпіти, а тільки зискати. Всі ми мусимо прийти до такого розуміння, що наш край, як це підхопив Ню Йорк Таймс, є одна „Велика Юнія", що складається з 48 менших Юній. Злучені Держави Америки зі своїми 48 стейтами це теж „робітнича організація", у якій всі—крім дітей, старців, хорих і деяких негодяїв — тяжко працюють. Інтересові цеї Юнії, до якої всі ми працюючі належимо, мусимо підпорядкуватись. Це така проста наука, що її легко зрозуміти кожному з нас. Джан Л. Луїс злегковажив собі ту науку і наробив через це великої шкоди цілому краєві, своїй юнії й собі самому. Подібне не повинно більше повторитись!

Зразки надужить юнійних босів

Саме в дні, коли федеральний суддя Т. Алан Голдсборо у Вашингтоні видав рішення в справі погорди суду президентом майнерської юнії Джаном Л. Луїсом, появилася в нюйорських газетах новинка про інший суд, іншу справу та над іншим юнійним провідником. Джеймс Бов, урядник юнії будівельних робітників, приналежної до Американської Федерації Праці, перед тим засуджений на вязницю 10—20 літ, може дістати додаткову вязничну кару від 8—16 літ.

Засуд юнійного провідника не легка справа в Америці. Тому саме годиться приглянутися, защо то жде на Бова такий присуд. Прокуратор обвинувачує Бова за обман податкового уряду, коли то Бов зголосив фальшиві податкові викази за роки 1939, 1940 і 1941. Федеральний прокуратор Ф. Х. МекҐогі доказав, що Бов подав у своїм виказі, що його платня в 1939 р. виносила $3,120, але він затаїв, що крім платні він ще заробив $84,593.-90, а з них зголосив лише $18,593.90 і лише від цеї суми заплатив податок. За рік 1940 Бов виказав, що він дістав платні $3,140, а мав ще тоді окремо доходу $73,105.07. Для податкових властей він виказав лише $14,105.07, а решту затаїв. За наступний рік, тобто за 1941, Бов виказав платню у висоті $6,345, а мав ще додаткових доходів $75,304.32, але з них виказав лише $6,304.32.

Тут треба ще згадати, що Бов був віцепрезидентом юнії з назвою: Інтернешенел . Год Керієрс, Билдинг енд Камон Лейборерс Юніон, це значить: Міжнародня Юнія Носильників Кошиків, Будівельних Простих Робітників. Бов находиться тепер встейтовій вязниці в Оборн, Н. Й., де він відсиджує присуд 10—20 літ з року 1945 за те, що вкрав із відділу 60 своєї юнії $64,575. Юнія працювала при копанні підземного хідника для водопроводів з ріки Делевар до Ню Йорку, отже це була юнія найчорніших робітників, можливо навіть гірше спрацьованих, ніж вуглекопи.

Замітне тут не те, що юнійний урядовець закрив викази податкові перед владою, бо американські суди видають кожного року багато таких присудів. Зате дивуватись треба тут цьому, що урядник найчорніших робітників дістає платню зовсім не малу, коли взяти під увагу часи і ціни на харчі (1939-1941). Та ще дивніше це, що крім платні Бов діставав якісь „додатки", пересічно по $75,000 річно, і за це ніхто його не позивав до суду.

Видно, що йому ці гроші припадали правно. А вже найдивніше те, що Бов понад те все ще вкрав $64,575 і щойно за таку просту крадіж дістався до вязниці.

Оце є одна картина з життя юнійного провідника, не виімкова, бо подібних є більше. В даному випадку маємо до діла з юнійним провідником, який, очевидно, представляє себе оборонцем робітничих прав і борцем за підвишку платні для юнійних членів. За це він міг мати річного доходу стільки, що рівнається платні президента Злучених Держав, тобто найбагатшої держави у світі. Та крім цього Бов ще крав. колюмніст Вестбрук Пеґлер.

Справа Бова це щойно половина справи. Друга половина така: З юнією Бова співпрацювала ще одна юнія, а це Інтернешенел Оперейтинг Енджінірс Юніон, яка виконувала іншу частину праці при будові водопроводів з Делевер до Ню Йорку. Віцепрезидентом цеї юнії був Джозеф Ф. Фей, який безупину викликував страйки вчасі будови водопроводу. За наладнання страйків він діставав від підприємців будови $703,-000, значить Фей опанував юнію так, як це роблять інші диктатори, страшив нею підприємців, а потім запродував юнію підприємцям і за це діставав окуп, який разом приніс йому близько три четверті міліона долярів, а може й більше, бо не маємо під рукою даних, кілько то платні побирав Фей від юнії за свою „працю" — очевидно теж „для добра юнії" і її членів.

Коли це підносимо, то памятаймо, що це не є проти юній і робітників, але проти юнійних босів, що допускаються надужить. Нам іде тут про натягання робітництва при помочи юній. Це не значить, що всі юнії такі; це не значить, що зла ціль, для якої юнії створені. Але хай буде і найчесніший юнійний „бос", то все-таки вийде питання: Чи урядник існує для юнії, чи юнія для урядника?. Бо хто то є оці юнійні урядники, що їм належиться аж така платня, наче б то вони були володарями незалежної імперії? Хто ж є „підданими" такої імперії, як не оці найчорніші робітники?

Треба признати, що згадана повище справа це звичайне надужиття. Але хто тепер має силу такі надужиття припинити? Сама юнія? Чи ці визискувані члени юнії? — Ледви! Одначе державна влада і суди мають силу положити кінець таким безправствам. У цьому треба їм помагати, в інтересі юній і робітництва, як і в інтересі загального добра, права і порядку.

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.

„МАНЯНА"

„Маняна" — це еспанське слово і має подвійне значення: завтра і рано. А „завтра рано" буде „маняна пор ля маняна". Еспанська мова має багато гарних слів і не було б потреби писати окремої статті теж про слово „маняна", хоч як гарно воно звучить. Проте, „маняна" має таке універсально-всестороннє значення для еспанців, воно зтакою точністю віддає їх характер, політику, поведінку і взагалі їх життя, що не пошкодить познайомитись з цим слівцем дещо близче. В його світлі покажеться теж в дещо іншому виді й теперішнє положення в Еспанії та цей міжнародний „вітер", що в останньому часі знова зірвався в еспанській справі.

Чужинець, зустрівшись з Еспанією і з еспанцями, зустрінеться насамперед з їх поняттям „маняна" і це „маняна" буде його переслідувати в найгіршому розумінні, як довго він матиме до діла зі самою Еспанією та еспанцями. На всі запитання „коли", еспанці мають універсальну відповідь „маняна", що дослівно означає „завтра", а практично є взагалі неозначеним ані в часі, ані в просторі. Воно може однаково добре означати за місяць, за рік, за десять років і ніколи. В кожному разі, як почуєте від еспанця „маняна", підносьте руки вгору і скажіть собі „не тратьте, куме, сили..." На тему „маняна" в Еспанії пишуть книжки, майже наукові студії, співають пісень, називають газети; ціле еспанське життя стоїть під знаком „маняна". Якщо вас в Еспанії заарештують, то тільки не питайте коли вас звільнять, щоб не спровокувати відповіді „маняна". Як сказали „маняна", приготовіться на досмертну тюрму, якщо одного „маняна" не станеться якийсь непередвиджений випадок. Це не тільки тоді, як ви собі від них чогось бажаєте. „Маняна" застосовується з однаковою силою й тоді, як хтонебудь бажав би і для еспанців щонебудь доброго зробити. Відомий один факт, як багатий чужинець приїхав поробити в Еспанії відповідні корисні для еспанців інвестиції. В кожному уряді, установі, в приватних впливових домах він постійно зустрічався з тим самим сакраментальним „маняна" і після пів року вернувся приголомшений назад додому нічого не досягнувши, тільки гроші розтративши. Прийдете до будьякого уряду і, скажімо, ви мали щастя, що зі словами „вуельве устед маняна" — верніться завтра — не відправив вас вже портіер, назвавши вас раніше „сеньйор конде" (паном графом), або „сеньйор маркес". Але ви обовязково з цим „вуельве устед маняна" зустрінетесь, як не вперше, то в другого урядника, або в найкращому разі в самого, „хефе" — шефа. Як будете допитуватись, коли вам „маняна" прийти, то дістанете ще „точніше" означення „маняна пор ля маняна" — завтра рано, хоча, скажімо, бюро аж в четвертій годині після полудня відкривають. Вернетесь „маняна" і почуєте знова те саме „вуельве устед маняна" і таке саме „маняна" почуєте кожного „маняна", аж доки вам не спрúкриться або вас „всі чорти не візьмуть" та не махнете рукою і взагалі перестанете цею справою інтересуватись. Тоді вас, евентуально повідомлять, щоб ви таки „маняна" зголосились і тоді вже в найкращому разі справу погодять, але найчастіше візвуть вас тільки на те, щоб вам сказати, щоб ви знова „маняна" прийшли.

Під знаком „маняна" стоїть ціле суспільне, політичне і господарське життя в Еспанії. Вже навіть за режіму ген. Франка проголошено цілий ряд законів, виготовлено і проголошено цілий ряд планів про політичні і господарські реформи, але їх здійснюють власне на засаді „маняна". Ще минулого року на весні проголошено відповідні демократичні „людські права", заповіджено вибори, пообіцяно відновити „традиційну монархію", кожного дня обіцяється щось нового, кращого, але дається „маняна". В тій хвилині, як еспанець обіцяє вам щонебудь зробити „маняна", він, можливо, і цілком щиро думає це зробити, але що еспанські постанови інастрої чергуються далеко швидше, ніж погода, то й виходить таке „маняна".

Фактом є, що в Еспанії нікуди не годиться. Тут все якось навпаки, в природі і в людях. В Еспанії, наприклад, буває, що рівночасно світить сонце, паде сніг а при цьому блискає і гремить, що аж земля дрожить. Цілком таке саме і з людьми. Вони сміються і плачуть рівночасно. На власні вуха чув, як в квітні підчас т. зв. Свята Перемоги та сама група людей кричала на переміну: „Франко сі комунізмо но" (Франко — так, комунізм — ні) то знова „комунізмо — сі, Франко — но". Чорноока еспанка, що продає молоко, потрапить на вас, якщо ви чужинець, накинутись рано в молочарні „мокрим рядном", чому ви їх не визволяєте, а через дві-три години біжить на „авеніду дель Хенераліссімо", яку дальше вперто називають „авенда ніда Кастельяна", і підчас переїзду Франка аж шаліє з ентузіястичних окликів „Франко, Франко, Франко". Інший випадок: військову сторожу одного концентраційного табору, який там злегка „депозитом" називають, влада мусіла змінювати кожних два-три місяці, бо, не зважаючи на заборону говорити з інтернованими, сторожа за короткий час сама — як брати до уваги еспанські закони — була повністю „зріла" власне на те, щоб і її інтернувати. Крім того в армії ще є багато бувших республиканців, що відбувають свою неозначену часом службу „за кару", бо служба в еспанському війську є справді неабиякою карою. Їх найменше можна вважати за фалангістів. В таборі був відомий такий один „сторож", що як з огляду на обставини не міг отверто вилаяти Франка, то бодай багатозначно підморгнув. Був безсумнівним комуністом. Але як одного дня пробував втекти з лагеру інтернований комуніст, то він без остороги подіравив його кулями як решето. В еспанця ідея одне, служба друге, а вигляди дістати 14 днів відпустки за зловлення, „живим, чи мертвим", втікача — третє. Це, звичайно, епізоди, але вони найбільш характерні для еспанців. Ніколи не збагнеш, чого він хоче і що зробить в найближчій хвилині.

Фактом є, що в Еспанії існує підпольний рух; я сказав би два підпольні рухи: комуністичний і фалангістичний (націоналістичний). Ще перед закінченням війни Франко почав відповідно „присмиряти" Фалангу, орієнтуючись щораз більше на військо та на духовество. Зачалося від того, що позмінювали фалангістичних міністрів, заборонили підносити по фашистськи руку вгору, і т. д. Сьогодні, на вулиці, чи в уряді, можна однаково добре зустріти двох людей, що таємно оглянувшись на всі боки поздоровили себе легким піднесенням комуністичного пястука, або фашистської долоні. Важко було б сказати, кого в Еспанії більше, націоналістів, комуністів, демократів, монархістів і т. д. Але сміло можна твердити, що найбільше своєрідних еспанських анархістів, якщо там вже взагалі можна говорити про якісь оформлені суспільні рухи. Еспанці є „проти". Проти Франка, проти комунізму, проти чужих проти своїх, проти тих [illegible] них взагалі не визнаєшся. Тут все навпаки.

Міжнародний „вітер" довкруги Еспанії, згл. режиму ген. Франка, без сумніву має відповідний відгомін теж в нутрі самої Еспанії. Але я хотів би побачити такого, хто міг би цей „відгомін" точніше означити; негативний, чи позитивний. Кажуть, щоби Франко уступив. „Буено", подумав собі цілком певно Франко, „маняна". Заохочуть еспанців, щоб вони повалили режім Франка. „Буено" — подумали, звичайно, і вони, „маняна". Коли це „маняна" прийде, Бог його знає. Може бути завтра, може бути за місяць, але може бути і за рік і теж ніколи. Сьогодні в Еспанії зле, „маняна" буде краще. Останній хто міг би змінити еспанське „маняна" з усіми його причинами і наслідками, це чужинці, „акельйос" — „тамті" для еспанців, до яких вони ставляться з однако великою пошаною, як і погордою. При цьому не можна не згадати, що еспанці, не зважаючи на всі свої „маняна", не тільки створили цілу духово-культурну імперію, створили не тільки „еспанський світ", „гіспанідад", як вони кажуть, але й продовжують творити. Еспанців не змінить жодна міжнародна рада, чи організація. Еспанці теж самі зі своєї шкіри не вилізуть. Без огляду на те, які там ще зміни й не зайшли б, еспанці залишаться еспанцями теж і „маняна".

Максим П.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

Лев Ясінчук.

З УКРАЇНСЬКОЇ СКИТАЛЬЩИНИ

б)

Як завжди, так і тут уся культурно-освітня праця залежить від рухливости, підготови і відданости одиниць. Але все ж так склалося, що було кому до певної міри провести організацію окремих ділянок. Діють тут два головні організовані осередки; оба вони мають офіційну підназву „допомогових" організацій, але по суті один з них має більше світський характер це „Обєднання", а другий більше релігійний характер — це „Бр. св. Андрія". Обі організації мають статути, потверджені австрійською і французькою окупаційною владою. Крім того Братство як товариство з релігійним характером має застережено в своєму статуті потвердження духового єрарха даної провінції. У практиці це показалося дуже добрим і доцільним. Бо коли в американській та англійській окупаційній області не признаючи українців не можуть визнати офіційно їх організації, то Братства існують в кожній провінції, де їх статут прийняв до відома місцевий єпископ. Так отже існують Обєднання місцеві (Осередки), обласні (по провінціях) і Центральне в Інсбруку. Сама централя ще не має законного уповноваження, його лусів би дати австрійський центральний уряд за дозволом Контрольної Ради зложеної з чотирьох аліянтів. Все ж таки всі ті організації „Обєднання" вдійсності чинні. Поруч тих двох самостійних загальних організацій існують ще декуди: „Союзи Українок", Студентська Організація в Інсбруку і Пласт.

Силою місцевих потреб і взаїмного договорення — обєднанські організації виступають перед владою як представники українців і ведуть здебільша матеріяльно-допомогову акцію серед них, себто посередничать в розподілі пакетів УНРРА чи військових окупаційних урядів, в розподілі цигареток від Міжнародного Червоного Хреста, а в останньому часі американських дарів, що їх одержали за посередництвом Ватикану. Братство виступає прилюдно як захистник „вірних візантійського обряду" (в розумінні греко-католиків і православних). Одне й друге окреслення в основі покривається. Але ця різниця становить якраз щось немов асекурацію на всякий випадок. Культурні вияви всіх видів — остільки не ведуть їх окремі підприємці самостійно — беруть собі за формального опікуна одну чи другу загальну організацію. Від часу до часу Братство теж розподілює деякі дари, які потрапить виєднати. Крім того має Братство ісвої власні установи, які саме поорганізувало й удержує самостійно придбаними фондами (про це буде мова дальше).

За вузькі рямці випрошені на поміщення цих відомостей дають змогу хіба тільки прикладово згадати про деякі ділянки. От у деяких містах (Бреґенц, Фельдкірх, Зальцбурґ) уладили виставу образотворчого і прикладного мистецтва, яка вдоволила й чужих знавців (австрійців, французів, американців, швайцарців). Деякі хори дають насолоду не тільки нам скитальцям, але й викликають подив серед чужинців. Театральне мистецтво (драматичний театр у таборі Ляндек, драматичний та оперовий в Зальцбурґу) не обмежуються до давніх зразків, але творять нову студію. В різних місцевостях виходить періодична преса; де є друкарня (Зальцбурґ) так друком, а де друкарні нема, там цикльостилевими відбитками (Інсбрук, Ляндек). Приватні видавці розділили поміж себе видавничі ділянки так, що один зосереджується на шкільних підручниках, інший на дитячій літературі, а ще інший на принагідних малих виданнях. Очевидно, що цих видань не багато і не всі вони стоять вповні на висоті. Всеж таки на окрему згадку заслугують деякі самостійні ділянки Братства, що не обмежується на самий розподіл кимсь дарованого добра.

Щоб виминути кривий погляд чужинців на нас, щоб обмежити стичність з ними і створити для українських скитальців своєрідне середовище, Братство оснувало свою Харчівню, де до кінця жовтня 1946 видало 63,500 обідів, 37,000 вечер, а давніше то й 26.06 сніданків. На саме закупно харчів видало Братсво 94,855 шилінґів.

Тому, що чужі ремісники не хотять без окремого хабаря обслуговувати скитальців, Братство зорганізувало шевську й кравецьку робітню та фотографічне ателіє. Шевці зробили 98 пар нового взуття і 1,800 пар направили. Кравці вшили 102 нові одяги і 262 направили, а фотоателіє зладило десятки тисяч світлин для всяких леґітимаційних виказок, яких тут є багато і часто змінюються.

Крім того зорганізувало Братство окрему власну допомогу для еміграції роздавши 46,000 шил. поміж бідних нещасливців, арештованих полонених тощо та 20 пар взуття, кількадесять одягів, 300 штук білля, 477 кг. рижу, 707 кг. риби, 40 кг. мармеляди, 261 кг. кексів, не враховуючи того, що віддано до харчівні на поправу й на подешевлення харчів.

(Далі буде).

Поширення Соціяльного Забезпечення на дрібних підприємців

Сучасний закон про соціяльне забезпечення не є поширений на дрібних підприємців. Ні вони-самі не можуть мати пенсії на старости літ, ані їхні родини у випадку смерти підприємця, хочби за свого життя він ледве заробляв на прожиток, чи то в своїй крамниці, чи у малій майстерні. З другого боку директор якоїсь корпорації, заробляючи $50,000 річно, може залишити працю на 65-тім році життя і мати пенсію з додатковим забезпеченням для його жінки, коли вона матиме 65 років. Це нелогічне положення виникає з того, що соціяльне забезпечення є поширене тільки на найманих робітників та службовців. І під цим оглядом такий директор є найманим службовцем корпорації.

Ніколи не підлягало сумніву, що особи, які працюють самі для себе, потребують захисту також, каже А. Дж. Олтмейер, голова Бюра Соціяльного Забезпечення, в недавній статті в „Доместик Камерс". Чому ж тоді закон про соціяльне забезпечення (ухвалений 1936 року) бере під свою опіку тільки найманих осіб? А. Олмейер пояснює це адміністративними трудноощами. Оскільки Бюро Соціяльного Забезпечення платить пенсію в залежности від платні, яку діставав робітник на час залишення праці, воно мусить мати точні відомости. Такі відомости найкраще мати від працедавців, які ведуть точні записи і можуть подавати відомости за всіх своїх робітників одночасово. Інакше виглядає справа з дрібним підприємцем, який працює сам на себе. Помимо того виникає чимало інших труднощів, звязаних з питанням соціяльного забезпечення осіб, які працюють в своїх малих закладах. Тому власне закон про соціяльне забезпечення охопив насамперед найманих робітників і службоців, доки не буде докладно підготовлено грунту для його поширення.

Хто властиво належить до дрібних підприємців? Ті особи, заклади яких не є настільки великими, щоби їх інкорпорувати. Займаються вони різними підприємствами. Державний перепис 1940 року нарахував 4,225,000 власників дрібних, неінкорпорованих підприємств. Найбільшу групу складали дрібні крамарі — 1,667,000 осіб. Другу велику групу творили голярі, шевці, кравці, власники закладів до прання білля, малих готелів, театрів — 1,077,000 осіб. Решта займалися транспортом, переважно як власники текси та вантажних авт, фінансовими справами, асекураційними, чи нерухомим майном; гуртовою торгівлею ,або працювали в своїх столярських майстернях, і т. п.

Дрібні підприємці, як вказує А. Олтмейер, є переважно старшого віку ніж наймані робітники. Вони продовжують працювати в своїх закладах і в такому віці, коли наймані робітники звичайно залишають вже працю. Крім того вони відкривають свої заклади переважно в старшому віці, ніж робітники коли вперше наймаються на працю. Чимало з них спочатку також наймаються на працю й щойно маючи можливість, згодом відкривають „свій бизнес".

За нормальних часів, як каже Отмейер, біля 40 відсотків всіх дрібних підприємців мають найманих робітників. Посилаючи відомости до Бюра Соціяльного Забезпечення про заробітки своїх робітників, ці дрібні власники нарікають, що соціяльне забезпечення не торкається їх самих. Такий власник не може втратити працю — як його робітник — але може втратити своє підприємство і також залишитись без засобів до життя. І чимало з таких дрібних власників втратили свої заклади — часом тому, що не могли втриматись під час різних змін, чи то з огляду на конкуренцію збоку великих корпорацій, або з яких інших причин.

Є поширена думка, що як чоловік має свій заклад, то він добре мається. Фактично заробітки підприємців є різні. Більшість з них заробляє стільки як наймані робітники чи службовці. Дослідження у Филаделфії 1944 року між робітниками, що працюють самі на себе і мають 50 чи більше років, виявило, що біля двохтретин тих, що були запитані, заробляли за 1943 рік менше як $2,000. В той же час, біля 80 відсотків тої самої групи заробляли менше як $3,000. Пересічний заробіток дрібного підприємця фактично є ще меншим, тому, що дослідження охопило також деяких професійних підприємців з високими прибутками, які хоч працюють самі для себе, але не є підприємцями в звичайному розумінню слова.

Чимало самостійних, дрібних підприємців писали до Бюра Соціяльного Забезпечення, питаючи чому адміністративні труднощі перешкоджають поширенню закону і на них. На думку А. Олтмейера ці труднощі можна побороти. Бюро вже навіть має план поширення соціяльного забезпечення на дрібних підприємців, як рівнож і на інші групи, а саме — на фармерів, хатних робітників та осіб, що працюють в не-зарібкових організаціях, які також ще не користаються соціяльним забезпеченням. До конгресу подано проєкт включити всі ці групи в закон про соціяльне забезпечення. Але останній конгрес, хоч і зробив деякі зміни в законі перед своїм розпуском, не поширив його в належній мірі.

На заключення А. Олтмейер каже: „Для усунення штучних, невідповідних різниць, які роблять тепер поміж дрібними підприємцями та найманими особами, ми повинні діяти згідно з американським принципом „рівности для всіх".

Загальна Рада — ФЛІС.

ЖІНОЦТВО ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ В НЮ ЙОРКУ ПРИ ПРАЦІ НАД ПАКОВАННЯМ І ВИСИЛКОЮ УКРАЇНСЬКИМ СКИТАЛЬНИКАМ І СКИТАЛЬНИЦЯМ В ЕВРОПІ. В середині: п-ні Іванна Бенцаль, голова. Зліва направо пані: Катерина Моторна, Марія Демидчук, Анна Михайлів, Агнес Кравчук, Ольга Пельц, Павлина Дерех, Катерина Пелешок, Евдодія Ликтей, Йосифима Сеній, Анна Гудима, Ева Хомів, Марія Мойсей, Анна Бодак.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

БАЛТІМОР, МД.

Пересилаємо $90, які зібрано на допомогу Укр. Конгр. Комітетові на зборах 6. жовтня 1946 р. в Кортіс Бей. Імена жертводавців такі: по $10: В. Чачка, М. Гілмер; по $5: А. Шандровський, В. Шандровська, Н. Шандровський ,Т. Колодніцький Е. Чикета, о. Волошин, Е. Скушка, Д. Любунець, П. Чайковський, А. Хімяк; по $2: І. Циганюк, Язник, О. Папіш, Віневич; по $1: Й. Слободян, Й. Симонюк, К. Петрик, К. Белинь, Е. Бартох, М. Любунець, М. Бартох, М. Любунець, Л. Нагнибіда, А. Кравчук, М. Корчинська, А. Будогазі. Разом $90.

Николай Шандровський, голова відділу Укр. К. К.; **Д. Віневич,** касієр; **Емма Чикета,** секр.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

МІСТО НЮ ЙОРК.

Традиція Листопадового Свята

Із 12 точок, які виконано вчасі Листопадового Концерту в салі Стайвезент Гайскул в неділю, 24. листопада, принаймні половина була новістю. Новість полягала або в композиціях, або в особах. Як звичайно, тло концерту творить хор. Цим разом Молодечий Хор в Ню Йорку й Ню Джерзі, під управою С. Марусевича, складений із 40 осіб, відспівав пять пісень, між ними цілком нову композицію М. О. Гайворонського „Україна" до слів Кобеця. Другою новою композицією була музика на хор, теж М. Гайворонського, до звісної Думи-пісні до Пречистої Діви, яку нюйорський загал чув давніше у сольових виконаннях Марії Гребінецької або Петра Ординського. Остання композиція робить велике враження при самім кінці і тому зовсім справедливо публика нагородила спів і твір грімкими оплесками.

У сольових співах виступила загально знана співачка Марія Полиняк-Лисогір із „Синьою Чічкою" і „Ой Козаче мій" — композиції Гайворонського. Її сріблистий голос припав так до вподоби публиці, що вона оплесками спонукала її до надатку. Прибувший недавно із скитальщини п. Евген Крук відспівав своїм милим ліричним тенором нові пісні „Я покинув свій край" і „Лети моя думко", до яких вчасі підготови до концерту уложив акомпаніямент М. О. Гайворонський. Пісні й спів були гарячо оплескувані. Два гимни: Американський на початку і Український про кінці заокруглили музичну частину. Для фахового обговорення цеї частини, хочби зогляду на нові композиції, треба б музичного критика. Тут одначе треба пригадати про справді дивний збіг обставин, на який мало хто звертає увагу, а саме на видатність праці нашого композитора М. О. Гайворонського, який, живучи під Ню Йорком, зовсім безплатно достарчає нашим хорам нових композицій або дає музичну обрібку для різних пісень, з якими виступають співаки. Такcамо щасливою обставиною треба вважати працю панни Олі Дмитрів, яка із посвятою переводить проби і акомпаніює хорові та солістам вчасі виступів, як це було і вчасі останнього концерту.

Декямацій було три, кожна добре підібрана і добре виголошена. Ева Білик, хоч має приємний голос і добру дикцію, стояла задалеко в глибині сцени й тому не було її чути в кріслах під бальконом. Ново прибувший з Европи Михайло Дикий виказав крім поправної дикції ще силу свого баритонового голосу, а Галина Зейкан, теж свіжа сила з Европи, своїм чуттєвим відданям поеми Б. Лепкого: „Як вертався до дому з неволі" викликала сльози в очах не лише в публики, але й серед членів хору, який стояв на сцені вчасі її деклямації.

Інж. Володимир Коссар, голоса Координаційної Комісії Комітету Українців Канади, який приїхав з Канади для праці серед делегатів до Обєднаних Держав, у своїй промові по українськи, і проф. Лев Добрянський, по англійськи, вивязалися із свого завдання знаменито, а це найшло повне зрозуміння в публики. Адв. М. Гаврилко, голова Обєднаного Комітету Українських Товариств, привитав приявних по англійськи, згадуючи про значіння свята.

Тільки про виконавців програми, яких запросив господар — тобто Обєднаний Комітет. Ще про публику: її поведінка була бездоганна, бо не було навіть звичайного в нас оплескування гимнів при кінці, що, як відомо, не годиться. Одначе треба пояснити чому це так було. Серед публики, в числі понад 300 людей, були чільні провідники товариств, видніщі громадяни і батьки або приятелі оцих молодих людей, що виповнили програму. Вони творили оазу серед салі, яка містить коло півтора тисячі осіб. Решта нюйорської публики попала на територію чотирьох „республик", заслонених залізними куртинами. У кожній „республиці" є ще по чотири угли, в яких правлять диктатори і тримають міцно своїх людей, щоб припадково не пішли там, де повинна бути ціла громада. Як зникнуть ці диктатури, тоді теж і Листопадове Свято на території українського Ню Йорку стане всенароднім святом, у память тих, що положили свої голови за повну і цілу свободу українського народу.

Світозір.

—o—

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

З Листопадового Свята на скитальців.

На Листопадовому Святі, влаштованому Злученими Організаціями при українській православній церкві в Вунсакет, Р. Ай., переведено збірку на допомогу українським скитальникам в Европі, яка принесла $93.11.

Жертви зложили: по $5: о. П. Білон, Т. Лаба, О. Колісник, В. Липський; по $2: М. Вецал, В. Вецал, В. Кушнір, Й. Чагарин, Й. Кава, К. Королишин; по $1: П. Гречух, А. Гречух, А. Сирота, Г. Шевчук, І. Кокольський, П. Коцюба, Й. Гречух, П. Липська, Е. Зарівна, П. Кучерявка, М. Кінаш, І. Коцюба, К. Бойко, М. Литвинець, О. Савка, А. Ланова, М. Чагарин, Е. Самборський, М. Сирота, М. Швець, М. Копернюк, І. Стрийко, О. Чубай, М. Івашків, О. Казан, А. Яцишин, А. Каськів, А. Совецька, А. Ясінчук, Т. Гук, К. Лех, Р. Борис, Р. Вецал, Й. Ходоровський, д-р Е. Самборський, А. Самборська, Н. Кузів, І. Назарик, М. Герман, В. Герман, К. Пуріч, М. Голик, Я. Сідляр, К. Липка, А. Гурняк, А. Сусла, М. Савка, І. Тепер, А. Зелененька, Т. Гречух, М. Проборівський, І. Пуріч, М. Камфонік, О. Модь, А. Топорівська. Дрібними $5.11. Гроші переслано до ЗУАДКомітету у Филаделфії.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Проситься урядників відділів У. Н. Союзу з Филаделфійської округи, що мають які небудь організаційні справи до організатора А. Маланчука, писати до нього на таку адресу:

A. MALANCHUK,
c/o Majestic Hotel, Room 405
Broad & Girard Ave.,
Phila, Pa.

ДО ЧИТАЧІВ СВОБОДИ

Коли зміняєте свою адресу, а Ви є ЧЛЕНОМ У. Н. Союзу, то подайте число відділу. А коли Ви є передплатником, то це при зміні адреси зазначіть.

Подані нам так інформації прискорять зміну адреси без проволоки.

Адм. Свободи.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Прибудьмо на масове віче!

Здається, що ніколи в минулому не було так пекучої потреби скликати Масові Віча, як це є під сучасну пору. Причин до цього є багато. Та я тут наведу тільки найголовніші.

1. Наші комуністи чи комунізуючі ходять в невинних ягнячих українських одежах поміж нашими людьми та пробують своєю брехнею звести їх на манівці. Вони докладають усяких старань, щоб переконати американців українського походження, що є справжня, вільна українська держава, що Україною править справжній, народній український уряд, що на Україні панує воля, добробут і свобода.

Проти такої шкідливої політики комуністичних пропаґаторів треба повести проти-акцію. Треба скликати Масові Віча та фактами зі життя людей, що перейшли комуністичне пекло, доказати їм їхню брехню та їхній злочин.

2. В Ню Йорку відбуваються наради Обеднаних Держав. Український нарід є там заступлений людьми, які не добра та волі бажають Україні та українському народові та які вважають Україну провінцією Москви, навіть не таким совєтським „сателітом", яким являється сучасна Польща.

Проти таких представників України ми повинні протестувати. Ми повинні висловити Мировій Конференції свою опінію, що в Европі не буде спокою, коли український нарід не буде вільним.

3. В самій Україні ідуть далі страшні переслідування свідомих українців. Колись поляки мали плян „на знищене Русі", сьогодні комуністична Росія переводить плян „знищення українського сепаратизму", себто нищення української мови, української науки, української церкви, української школи, традиції та культури.

Ці річи повинні бути висвітлені на Масових Вічах. Релігійне та політичне переслідування, тортури, каторги й заслання, розстріли та голодова смерть міліонів безборонних українців повинні бути представлені в формі „меморандуму" Обеднаним Державам, Мировій Конференції, президентови Злучених Держав Америки та іншим визначним державним мужам.

Український нарід, що живе під комуністичною владою цього зробити не може. Він не сміє й думати про щось таке, як воля та добробут, бо це „контр-революція". А за „контр-революцію" треба платити життям серед страшних мук та тортур.

Американці й канадійці українського походження це одинокі вільні люди на цім світі, що мають змогу сказати правду про Україну та український нарід, що можуть внести протест проти релігійного та політичного переслідування, що можуть домагатися релігійної та політичної волі для українського народу.

Погляньмо на жидівський нарід. У них нема різниці, чи то жид соціяліст, чи хто інший. Всі вони кличуть до світу, що жидам діється кривда, що Палестина має бути жидівською.

Американці українського походження міста Шикаґа розуміють пекучу потребу Масового Віча. На поклик Американської Ліґи українського походження зійшлися представники парохій, організацій, ветеранів й ухвалили, щоб обеднаними силами, без різниці релігійних чи політичних переконань, відбути Масове Віч, дня 15-го грудня, пополудні, в Шопен школі, при Райс і Вестерн Евеню.

Головними бесідниками будуть д-р Лука Мишуга та Степан Шумейко, предсідник У. К. Комітету, який недавно повернув з Европи, та місцеві духовні й світські бесідники. Будуть також промовляти визначні американці.

Прийдім масово на це віче і запротестуймо на ньому проти нового терору в Україні, як теж піднімім голос в обороні українських скитальців в Европі.

о. Омелян Мицик,
член Комітету.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА: ЛИСТИ ДО:

4405. До рідних і знайомих з с. Гаї Великі, Тернопіль, від Чубатий Юрія.

4406. Федишин Марії (Підбереська) з Болехова від Костів Івана.

4407. Семенюк Федора, Дибак Леонтія, Венрук з с. Гермоківка, Борщів, і односельчас з с. Гермоківка від Семаник Степана і Лесюк Володимира.

4408. Барак Марії (Якобець) від Якобець Ева і Степана з Буковини.

4409. Кухта Івана від Кухта Михайла з с. Королика Великого, Сянік.

4410. Христинич Олекси з с. Озірної від Волошин Степанії.

4411. Фіґоль Олекси з села Бронгалівка, Підгайці від Фіґоль Івана.

4412. Сойка Степана від Сойка Андрія з с. Уїзда, Рогатин.

4413. Легкий Василя, Сопків Степанії з с. Путятинці, Рогатин, від Сопків Андрія.

4414. Лупань Йосифа з с. Стрільбичі, Самбір, від Лупань Михайла.

4415. Геник Доміцелі (Івасечко) від Івасечко Володимира з Монастириськ.

4416. Сторож Василя з села Остриня, Товмач, від Татарчук Василя.

4418. Магомет Степана і Івана з с. Куничі, Рогатин, від Мороз Степана і Анни Магомет (Мороз).

4419. Тузяк із Золочівщини ,мабуть в Бразилії) від Горбань Андрія з Жовкви.

4420. Штайнер Михайла з с. Чайковичі, Рудки, від Штайнер Івана і Юлії з с. Чайковичі, Рудки.

4421. Урица Тессі від Головатий Антона з с. Сверж, Перемишляни.

4422. Геренович Олександра (був у Відні) від Стефанович Христини.

4423. Шевчук Івана Григоришин і Калини Шевчук з с. Слобідки Рікшецької від Шевчук Івана, син Федора Григоришиного.

4424. Якобст Василя від Сімків Олександра.

4425. Завальницька Марії (Макар) з с. Зоротовичі, Перемишль, жінки Миколи Щеміринець, Перемишляни, від Боднар Параскевії з с. Березів Середний, Коломия.

4426. Свердлик Михайла, Худко Андрія з с. Сороки, Бучач, від Свердлик Івана.

4427. Сарапук Петра від Сарапук Евгена.

4428. Михайлюк Василя і кревних та знайомих з Улична від Михайлюк Василя з села Улична, Дрогобич.

4429. Яремко Костя з с. Жегестів, Новий Санч, від Яремко Камбур Антонини.

4430. Павловська М. (Ільченко) від Кабур Антонини.

По інформації писати до:
United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШЕНАНДОА, ПА. — Бр. св. Володимира, від. 98, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться 15. грудня, в годині 2. пополудні, на Вест Гал стріт. Просимо членів прийти на ці збори, бо буде звіт за цілий рік і вибір уряду на 1947 рік. Просимо членів привести нових членів. — За уряд: Н. Максимчук, пр.; В. Пилипяк, кас.; Ј. Чорний, секр.

ДОНОРА, ПА. — Бр. св. О. Николаю, від. 232, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 15. грудня, в гали литовській, 324 Еамсон Еве., в год. 1:30 попол. Просимо всіх членів прийти на ці збори і вирівнати свої довги, почути звіт з цілого року уряду і контр. комісії та вибрати уряд 1947 рік. Також просимо привести нових членів. — За уряд: Ю. Ґодзик, предс.; М. Рінка, кас.; Ї. Пандрак, секр.

АМБРІДЖ, ПА. — Повідомляємо членів відділу 276, що **річні збори** відбудуться 15. грудня, точно в год. 2. пополудні. Обовязком кожного члена є явитись на ці збори. Жожний довгуючий член має вирівнати ввесь свій довг. Члени що платять наперед, зволять задержатись, бо аж по зборах будемо брати від них вкладки. Жаден член не може бути вибраний до уряду відділу 276, коли він є урядником в якійсь противній організації. — За уряд: Ю. Монастирський, предс.; А. Уштан, кас.; М. Фук, секр.

ЛУДЛОВ, МАСС. — Тов. ім. Івана Франка, від. 253, повідомляє своїх членів і члениць, що **річні збори** відбудуться в неділю, 15. грудня, в годині 5. пополудні. Просимо всіх членів і члениць прийти на час, бо є важні справи до полагодження і буде вибір уряду на 1947 рік. — За уряд: П. Павлів, предс.; М. Пукіш, кас.; Д. Харко, секр.

КОТСВІЛ, ПА. — Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 248, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 15. грудня, в годині 12. вполудне, в гали парохіяльній. Є важні справи до полагодження і буде вибір уряду на 1947 рік. Довгуючих членів взиваємо вирівнати свої вкладки. Контр. комісія дасть звіт. Взиваємо тих членів, що ще не зложили своїх жертв на орган „Свободу", щоби зложили їх на річних зборах, то вишлеться як різдвяний дар. — За уряд: М. Пик, предс.; М. Маскула, кас.; М. Кобилянський, секр., 100 Luken Ave., Coatsville, Pa.

IRONDEQUOIT, N. Y. — **Annual meeting** of the Taras Shevchenko Society, Branch 289, will be held Sunday, December 15, at the Ukrainian Hall, Dix Street, at 2:30 P. M. It is the duty of all members to attend this meeting as controllers will give their report. The election of officers will also take place. — S. Holowka, Pres.; J. Yanus, Treas., W. B. Hussar, Sec'y.

ЮТИКА, Н. Й. — Бр. св. Петра й Павла, від. 58, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що **річні збори** відбудуться в неділю, 15. грудня, в годині 4. пополудні, в церковній гали, 209 Птра ул. Взиваємо всіх прийти на час, бо буде вибір уряду на 1947 рік та інші справи до вирішення. Братство дає для всіх своїх членів і члениць перекуску, тож прийдіть, виберіть уряд і разом забавимося хоч раз на рік. — За уряд: В. Бурак, предс.; П. Лектей, кас.; А. Шайда, секр.

ЕМБРІДЖ, ПА. — Бр. св. Василія Великого, від. 161, подає до відома всім своїм членам і членицям, що **річні збори** відбудуться в суботу, 14. грудня, в годині 6. ввечір, у власній домівці. Обовязком є всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на означений час, вислухати звіту та вибрати уряд на 1947 рік. Також є інші справи до вирішення. — За уряд: А. Підуфалий, предс.; А. Дзюла, фін. секр.; І. Протиник, кас.; Й. Литвин, рек. секр.

ДЕРРИ, ПА. — Бр. св. І. Хрестителя, від. 113, повідомляє всіх членів і члениць, що **річні збори** відбудуться в неділю, 15. грудня, в годині 1. пополудні, в гали українській, 320 Овенс Еве. Обовязком всіх членів є прийти на означений час, бо будуть важні справи до полагодження, як рівнож звіт секр. і кас. та вибір уряду на 1947 рік. — За уряд: Н. Курчак, предс.; А. Куземчак, кас.; В. Годчак, секр.

С. ДІРФІЛД, МАСС. — Тов. Галицька Січ, від. 207, повідомляє всіх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 15. грудня, в гали церковній, зараз по Сл. Божій. Просимо всіх членів прийти, бо буде вибір уряду на 1947 рік. — В. Годима, пр.; Я. Романюк, кас.; М. Рева, секр.

ТОМЕСТОН, КОНН. — Тов. Укр. Січ, від. 421, повідомляє всіх членів, що **річні збори** відбудуться 14. грудня в укр. гали на Проспект ул. ч. 91. Просимо всіх членів прийти на означений час на 8. год. ввечір, бо маємо дуже багато справ до полагодження, а відтак буде вибір уряду на 1947 рік. Член, коли опустить річні збори, буде покараний згідно зо статутом. — За уряд: А. Береза, предс.; М. Шпінка, кас.; Й. Шереметa, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. — Тов. Зап. Січ, від. 155, подає до відома всім членам, що **річні збори** відбудуться в пятницю, 13. грудня, точно в год. 7. ввечір. Просимо всіх членів прийти на ці збори та вислухати звіту контр. комісії і інших урядників з цілорічного діловодства. Буде вибір уряду на 1947 рік. Рівнож просимо довгуючих членів вирівнати свої залеглости так, щоб на наступний рік не остало ні одного довжного члена. — За уряд: І. Будняк, предс.; І. Макар, кас.; М. Чумер, секр.

КАНЗАС СИТІ, КАНЗ. — **Річні збори** Бр. св. Володимира, від. 323, відбудуться 15. грудня, в годині 2. пополудні, під ч. 38 Савт 5. вул. Просимо всіх своїх членів, місцевих і позамісцевих, прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. Нагоминаємо довгуючих членів вирівнати свої довги, бо інакше уряд мусить поступити згідно за статутом. — За уряд: Д. Яремко, предс.; В. Феден, кас.; Д. Кархут, секр.

ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ. — Бр. св. Михайла, від. 308, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 15. грудня, в годині 1. пополудні в У. Н. Домі, 1020 Н. 9. вул. Неявившийся член підлягає карі. — Ф. Данько, предс.; С. Коробій, кас.; П. Івасишин, секр.

СТ. ЛУІС, МО. — **Річні збори** Тов. ім. Володимира Вел., від. 179, відбудуться в неділю, 15. грудня, в год. 1. пополудні, в У. Н. Домі, 2838 Магнолія Еве. Запрошуємо місцевих і позамісцевих членів і члениць та молодіж прийти на ці збори і вирівнати свої вкладки. Буде вибір уряду на наступний рік. Просимо привести нових членів. По зборах буде мала перекуска. — За уряд: М. Дельович, предс.; М. Кульчицький, кас.; М. Паращак, секр., 5505 Rosa Ave.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. — **Річні збори** відділу 243 відбудуться в неділю, 15. грудня, в год. 2. пополудні, під ч. 12205 Парнел Еве. Буде звіт контр. комісії і вибір уряду на 1947 рік. Просимо всіх членів, старших і молодших, прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження. Просимо привисти нових членів, бо на цих зборах буде вільний вступ. — За уряд: Л. Білик, предс.; П. Романюк, кас.; І. Гавришків, рек. секр.; В. Тупиця, фін. секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 15. грудня, в год. 1. пополудні, в У. А. О., 2965 Карпендер ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, де будемо вибирати членів на уряд на 1947 рік і полагодимо багато справ. — За уряд: М. Головчак, предс.; Т. Солодкий, кас.; Д. Ферлей і П. Андрушків, секр.

McKEES PORT, PA. — **The yearly election** of officers of the Branch 132 will take place on Sunday, December 15, in the Church hall, right after church services. All members are especially urged to attend this meeting, where important business matters will be discused. The few members that are behind in their monthly payments are also urged to be present. — D. Smereka ,Rec. Secry'

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

МАНВІЛ, Н. ДЖ. — Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, відбудуться 15. грудня, в домі Лісного. — І. Шегера, предс.; Л. Мартинчук, кас.; Н. Лісний, секр.

РОСФОРД, О. — Бр. св. Михаїла, від. 235, повідомляє всіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 15. грудня, точно в год. 2. пополудні, в У. Н. Домі. Прийдіть всі хоч раз в році, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени щоби не забули вирівнати свої залеглі вкладки. Буде вибір уряду на 1947 рік. — За уряд: Д. Барна, предс.; М. Денько, кас.; І. Шестак, секр.

ЛАНКЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Василія, від. 87, повідомляє членів, що **річні збори** відбудуться 15. грудня в гали парохіяльній. Просимо членів прийти на збори, бо буде вибір уряду на 1947 рік, а по виборах буде перекуска. — За уряд: К. Купер, предс.; І. Окаль, кас.; Н. Трояновський, секр.

ОБОРН, Н. Й. — Тов. Запорозька Січ, від. 283, повідомляє всіх членів і не-членів, що **річні збори** відбудуться 14 грудня, в годині 4. попол., в своїй гали. Уряд взиває, щоби всі прийшли, бо буде звіт за 11 місяців, вибір уряду на 1947 рік і дуже важні справи до вирішення. По зборах буде гостина для членів коштом Тов. Прийдіть якнайчисленніше і приведіть нових членів. — За уряд: Т. Олійник, предс.; М. Вільчинський, кас.; Е. Саварин і М. Курій, секр.

ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ. — **Річні збори** Тов. Запорозька Січ, від. 284, відбудуться в суботу, 14. грудня, в годині 8. ввечір, в У. Н. Домі, 1020 Норт 9. стр. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження. Буде вибір уряду на 1947 рік. — За уряд: П. Ломіковський, предс.; О. Петришин, кас.; І. Василюка, секр.

МІНЕАПОЛІС, МІНН. — Повідомляємо членів Тов. Зап. Січ, від. 385, що **річні збори** відбудуться в неділю, 15. грудня, в годині 3:30 попол., в церковній гали, 312 — 6. Еве. Н. Іст. Обовязком всіх членів є прийти, бо буде звіт уряду і вибір уряду на 1947 рік. — П. Купчинська, предс.; Й. Ґреськів, кас.; О. Козак, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — **Річні збори** Тов. Зап. Січ, від. 75, відбудуться в неділю, 15. грудня, в год. 1. пополудні, в салі У. Н. Дому при Мартін ул. Згідне з ухвалою минулих зборів неприявний член на цих зборах підлягає карі 5 дол. Взиваємо всіх членів прийти на ці збори і заплатити біжучі і залеглі вкладки. Буде звіт уряду і контр. комісії та вибір уряду на наступний рік. — За уряд: Р. Вазик, предс.; І. Слупецький, кас.; М. Присташ, секр.

ЛІТЛ ФАЛС, Н. Й. — Тов. Зап. Січ, від. 330, повідомляє всіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 15. грудня, в год. 2. пополудні, в гали У. Н. Д. Просимо членів явитися на ці збори, бо буде вибір уряду на 1947 рік, і полагодження деяких справ. Нових членів будемо приймати без оплати вступу. Довгуючих членів просимо вирівнати свої вкладки, щоб можна здати річний звіт. — Т. Стрвек, пр.; Ю. Франків, кас.; Н. Паламар, секр.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

Отсим повідомляємо всіх тих, котрі посилають до поміщення оголошення про те, що скитальники шукають в Америці рідні, чи знайомих, а виразно не напишуть, що це платне оголошення, або не платне, то такі оголошення адміністрація пересилає до Зл. У. А. Д. Комітету в Филаделфії, який веде з них реєстр і якому „Свобода" поміщує такі оголошення безплатно.

Хто хоче, щоби його оголошення було поміщене у „Свободі" окремо від оголошень Зл. У. А. Д. Комітету, хай напише виразно, що це платне оголошення і скільки разів має бути поміщене.

Адм. „Свободи".

ТАРЗАН, ч. 1496. Непослухана осторога.

Коли Джена оправдувалася за те, що прийшла в убранні вершника, Соня зітхнула: „Як же я тобі завидую! Коб я лише могла їздити верхом!"

„Завтра можеш поїхати моїм конем" — заявила Джена.

Наступного дня, убрана в цирковий одяг, Соня всіла на коня, а Джена остерегла її: „Тримайся шляху і не віддаляйся задалеко... У горах чатують небезпеки"...

Одначе, не зважаючи на осторогу Джени, авантурнича Соня пігнала в сторону гір... ...і нещастя.